

CODI DE BON GOVERN DE L'AJUNTAMENT DE CALAFELL

Introducció

En un entorn econòmic, social i polític en el qual la ciutadania manifesta un grau alt de distanciament envers la política, les institucions i els responsables públics, cal analitzar aquesta situació com una oportunitat, com a motor per a l'aprofundiment democràtic. Així doncs, les entitats locals han de redoblar els esforços per restablir el valor de la política local i recuperar la confiança dels ciutadans mitjançant una intensificació i exteriorització efectiva dels principis ètics, dels estàndards de conducta i de l'actitud dels càrrecs públics i dels directius locals.

En aquest context, la definició i publicació d'un Codi de Bon Govern (CBG) resulta una eina adequada a aquest fi, reforçada per l'existència d'un nou marc jurídic que regula i garanteix la transparència en tots els àmbits d'actuació, l'accés a la informació pública i el bon govern.

El CBG es presenta com una eina d'introducció formal a l'ètica en l'àmbit local amb caràcter innovador, i s'adapta a l'actual marc normatiu i també a les demandes de la ciutadania. Sobre una estructura senzilla s'hi apunten les línies estratègiques amb vista a l'adequada gestió pública local des de la consideració del bon govern, establint les bases per al seu desenvolupament posterior, si s'escau.

Àmbit objectiu

El Codi de Bon Govern té per objecte l'establiment dels principis que cal respectar en l'acompliment de les responsabilitats polítiques de govern i administració, així com les de direcció i gestió local, fixant els compromisos que reflecteixin els estàndards de conducta recomanats i reforçant la qualitat democràtica de les institucions locals.

Com a objectius específics es poden assenyalar els següents:

- Integrar la dimensió ètica en el funcionament de les entitats locals.
- Incorporar les estratègies d'actuació per a l'assoliment d'una democràcia real i efectiva, mitjançant la participació i el govern obert, en els àmbits que correspongui a cadascú.
- Definir les línies bàsiques que han de presidir la gestió pública local.
- Reforçar els estàndards de conducta en l'exercici de les responsabilitats públiques.

- Delimitar les pautes per a unes relacions adequades entre els àmbits de govern i gestió, normalitzant-ne les relacions personals internes.

Àmbit subjectiu

El CBG, en la seva condició d'instrument inspirador de l'actuació de les entitats locals i del personal al seu servei, s'aplicarà a:

- a) Els membres de la Corporació, en la seva condició de representants electes.
- b) Els membres dels òrgans de govern dels organismes autònoms, entitats públiques empresarials locals i societats mercantils locals.
- c) Els titulars d'òrgans directius, segons la definició de la normativa en matèria de règim local i funció pública.
- d) El personal que d'acord amb la llei exerceix funcions directives al servei de l'Ajuntament de Calafell, entenent com a tal aquells funcionaris que exerceixin funcions de gestió o execució de caràcter superior, s'ajustin a les directrius generals fixades per l'òrgan de govern de la Corporació i adoptin a l'efecte les decisions oportunes per a la qual cosa disposen d'un marge d'autonomia dins d'aquestes directrius generals.
- e) Funcionaris de l'Administració local amb habilitació de caràcter nacional.

A fi d'aclarir terminològicament l'àmbit subjectiu en el desenvolupament del CBG, pel que fa a les referències als empleats públics que s'hi inclouen, farem servir l'expressió "directius públics locals".

Amb caràcter previ a l'assumpció d'un càrrec públic, responsabilitat política o funció executiva en l'organització, s'haurà de subscriure el CBG aprovar per la Corporació.

Aquesta delimitació no exclou la subscripció dels seus objectius per part de tots els empleats públics locals, que estan subjectes, referent a això, al codi ètic i de conducta recollit en la normativa sobre funció pública, ni la dels subjectes proveïdors de serveis a l'Administració local i perceptors de fons públics.

Principis de bon govern

Els subjectes destinataris del CBG han d'ajustar la gestió dels interessos públics i el desenvolupament de la democràcia participació a la realització efectiva del govern obert i els seus principis de transparència, participació i col·laboració, com a mínim en els termes de la normativa vigent a cada moment, en una gestió orientada a la ciutadania.

Per assolir aquests objectius, cal que actuïn orientats a complir els principis següents i evitar qualsevol conducta que hi sigui contrària:

- a) Han d'actuar en l'exercici de les seves funcions d'acord amb la legislació vigent, han de promoure el respecte als drets fonamentals i a les llibertats públiques i han d'ajustar la seva activitat als principis ètics i de conducta continguts en aquest Codi de Bon Govern Local.
- b) El desenvolupament de les tasques de govern el presidiran els principis d'eficàcia, economia, eficiència i satisfacció de l'interès general, així com el de racionalització i optimització dels recursos públics.
- c) Han de respectar el principi d'imparcialitat, de manera que mantinguin un criteri independent i aliè a tot interès particular, assegurant un tracte igual i sense discriminacions de cap tipus en l'exercici de les seves funcions.
- d) Han d'executar les polítiques públiques conforme als principis de publicitat, innovació, transparència i bon servei a la ciutadania, defensant els interessos generals i la generació de valor amb dedicació al servei públic.
- e) Han de respectar les obligacions derivades del seu càrrec i, especialment, la normativa reguladora de les incompatibilitats i els conflictes d'interessos, els deures d'honestedat, bona fe, sigil i discreció en relació amb les dades i els informes dels quals tinguin coneixement per raó del càrrec.
- f) Han d'exercir els poders que els atribueixi la normativa vigent amb la finalitat exclusiva per a la qual van ser atorgats, han d'evitar tota acció que pugui posar en risc l'interès públic o el patrimoni de les administracions, sense implicar-se en situacions, activitats o interessos incompatibles amb les seves funcions i sense intervenir en els assumptes en què concorri alguna causa que pugui afectar la seva objectivitat.
- g) Han d'incorporar a la seva actuació valors com la inclusió social dels col·lectius més desfavorits, la tolerància i el foment de la diversitat, la lluita contra el canvi climàtic, la protecció del medi ambient i l'ordenació racional i sostenible del territori, garantint el principi d'igualtat i equilibri territorial en l'accés als serveis públics.
- h) Han de respectar la disciplina pressupostària i financera per tal de garantir la correcta administració dels recursos públics.
- i) L'exercici de les competències locals establertes pel marc normatiu i les capacitats de gestió associades les han de desenvolupar sota els principis d'un millor servei ciutadà, proximitat i subsidiarietat.

- j) Cal impulsar l'adopció de models de gestió pública que alineïn recursos estratègics i que garanteixin una orientació als resultats davant la societat, alhora que generin valor com a màxima garantia d'enfortiment del sector públic i de les seves institucions i organitzacions.
- k) S'ha d'apostar per una direcció i una gestió professional dels recursos humans com a elements clau d'un funcionament adequat de l'Administració pública.

Estàndards de conducta per a la millora de la democràcia local

La plasmació del caràcter democràtic de la institució exigeix que es reflecteixi en l'actuació dels seus membres, en la qual s'ajusti l'acompliment de les responsabilitats públiques a les línies de conducta següents:

1. Han d'assumir, en tot moment, la responsabilitat de les decisions i actuacions pròpies i dels organismes que dirigeixin, sense derivar-la als seus subordinats si no hi ha una causa objectiva, i sens perjudici d'altres que siguin exigibles legalment.
2. Han de fomentar els valors cívics i utilitzar un to respectuós, curós i deferent en les seves intervencions i en el tracte amb els ciutadans.
3. Tots els membres de la Corporació, tant els integrants del govern com els que formin part de l'oposició, han de basar la seva actuació en la lleialtat institucional, la informació i la transparència, col·laborant en la definició dels objectius estratègics i procurant assolir consensos en els assumptes de més rellevància.
4. La presa de decisions ha de perseguir la satisfacció dels interessos generals i s'ha de fonamentar en consideracions objectives orientades a l'interès comú i el tracte igual i no discriminatori.
5. Han de respondre davant els ciutadans durant tot el seu mandat, atenent diligentment qualsevol sol·licitud d'informació relativa a l'acompliment de les seves funcions, els motius de la seva actuació o el funcionament dels serveis i departaments dels quals siguin responsables.
6. Han de garantir que la gestió pública tingui un enfocament centrat en la ciutadania, amb un compromís de millora contínua en la qualitat de la informació, l'atenció i els serveis prestats.
7. Han de potenciar els instruments necessaris per garantir la transparència en el disseny de les polítiques públiques i en la seva avaluació.
8. Han d'impulsar la implantació d'una Administració receptiva i accessible, mitjançant l'ús d'un llenguatge administratiu clar i comprensible per a totes les persones, la

simplificació, l'eliminació de traves burocràtiques, l'agilitació dels procediments, l'accés electrònic als serveis i la millora de la qualitat de les normes i regulacions.

9. Els càrrecs electes han de respectar la voluntat de la ciutadania i actuar amb lleialtat política, comproment-se a assumir el codi de conducta política en relació amb el transfuguisme a les corporacions locals.
10. Amb motiu dels desplaçaments derivats de l'exercici de les funcions pròpies del càrrec, han de fer servir el mitjà de transport adient en cada cas, tenint sempre en compte les necessitats de la Corporació i la millor opció quant al cost.
11. Han de facilitar les actuacions de control i supervisió que adoptin les autoritats internes o externes competents, i s'han d'abstenir d'obstaculitzar l'execució de qualsevol mesura de supervisió que les autoritats internes o externes rellevants puguin prendre amb la deguda justificació i transparència.
12. Han de respondre amb diligència a les sol·licituds d'informació formulades en relació amb l'acompliment de les seves funcions, i abstenir-se de subministrar cap dada confidencial o informació subjecte a protecció de dades de caràcter personal, i alhora articular mesures que fomentin la cobertura per part dels mitjans de comunicació de l'acompliment de les seves funcions i el funcionament dels serveis i departaments al seu càrrec.
13. Han de promoure l'excel·lència de l'Administració mitjançant el desenvolupament de la gestió des de l'òptica de la innovació i la qualitat, juntament amb la simplificació i la reducció de càrregues administratives, garantint la implantació definitiva de l'Administració electrònica.
14. Cal fomentar la creació d'instruments de control i seguiment de la contractació pública per tal de garantir als operadors econòmics un tracte igualitari i no discriminatori i un procediment basat en la transparència, així com la introducció de criteris de responsabilitat social en els contractes.

Compromisos ètics en matèria de conflictes d'interessos

L'acompliment de responsabilitats públiques exigeix el respecte a la normativa quant a conflicte d'interessos, davant el qual són necessaris els compromisos següents:

1. En l'exercici de les seves facultats discrecionals, s'han d'abstenir de concedir-se cap avantatge a si mateixos o a una altra persona o grup de persones amb la finalitat d'obtenir-ne un benefici personal directe o indirecte.
2. S'han d'abstenir de participar en qualsevol deliberació, votació o execució d'aquells assumptes en què tinguin un interès personal, ja sigui directe o indirecte.

3. No poden influir en l'agilitació o resolució de tràmits o procediments administratius sense causa justa i, en cap cas, quan això comporti un privilegi en benefici propi o del seu entorn ni quan suposi un menyscapse dels interessos de tercers o de l'interès general.
4. No poden acceptar, rebre o sol·licitar directament o a través de tercers, regals que sobrepassin els usos habituals, socials o de cortesia per part d'entitats o persones, o, en cap cas, que superin la quantia de cent cinquanta euros.
5. Han de rebutjar tot favor o servei en condicions avantatjoses per part de persones físiques o entitats privades que puguin condicionar l'acompliment de les seves funcions.
6. Quan a l'acompliment de càrrecs en òrgans executius de direcció de partits polítics i organitzacions sindicals, aquesta activitat en cap cas menyscabarà o comprometrà l'exercici de les seves funcions.

Règim d'incompatibilitats i retribucions

L'adequat compliment de les exigències normatives imposades pel règim d'incompatibilitats i l'estructura retributiva s'ha d'ajustar als paràmetres següents:

1. Els membres de la Corporació han de formular, amb motiu de la seva presa de possessió, en ocasió del cessament i al final del seu mandat, declaracions sobre causes de possible incompatibilitat i qualsevol activitat que proporcioni o pugui proporcionar ingressos econòmics. Així mateix, han de comunicar qualsevol modificació en el termini màxim d'un mes.
2. Així mateix, han de presentar declaració dels seus béns patrimonials i de la participació en societats de tot tipus, amb informació de les societats en què participen. Aquestes declaracions, efectuades en els models aprovats pel Ple de l'Ajuntament de Calafell, s'han de dur a terme abans de la presa de possessió, en ocasió del cessament i al final del mandat, així com quan es modifiquin les circumstàncies de fet.

Les dades bàsiques de les declaracions de béns i activitats presentades pels membres de la Corporació a què fan referència els punts 1 i 2 anteriors, seran publicades al Portal de la Transparència corporatiu.

3. Han d'evitar qualsevol conflicte d'interessos amb motiu de l'exercici de les seves funcions públiques, i s'han d'abstenir d'utilitzar les seves competències i prerrogatives institucionals per atorgar-se a si mateixos o a terceres persones cap tipus de benefici, així com de dur a terme cap tipus d'activitat privada que, directament o indirectament, entri en col·lisió amb els interessos públics de la seva responsabilitat.

4. L'exercici de responsabilitats executives al govern local, una vegada que hagi finalitzat el mandat o s'hagi produït el cessament i, durant un període de dos anys, comporta el compliment de les limitacions per a l'exercici d'activitats privades establertes per la legislació reguladora de conflictes d'interessos que els sigui aplicable.
5. El règim de dedicació exclusiva i parcial, així com les altres retribucions dels representants locals, s'han de fixar amb ple respecte pels límits establerts per la legislació vigent, amb proporcionalitat i atenent a característiques de l'entitat i del lloc a ocupar com ara pressupost, situació financera i competències i responsabilitats a exercir.

Govern i Administració: relacions entre càrrecs electes i empleats públics

Les relacions entre càrrecs electes i empleats públics s'han d'ajustar als principis ètics recollits per la normativa en matèria de transparència i ocupació pública, entre d'altres: respecte a la legislació vigent que integri l'ordenament jurídic, lleialtat institucional, objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultura i medi ambiental i respecte als drets humans i a la igualtat entre dones i homes.

Cada persona al servei dels interessos públics locals ha d'assumir la seva comesa i les seves funcions de forma legal i coordinada amb la resta de responsables públics, polítics, tècnics i administratius. Per garantir l'existència d'un entorn de treball en harmonia, i amb vista al correcte desenvolupament dels serveis públics, s'han d'articular vies orientades a la solució de les discrepàncies o conflictes que puguin produir-se.

Les relacions entre càrrecs electes i empleats públics s'han d'organitzar a través de la implementació dels mecanismes, físics i telemàtics, necessaris que garanteixin la possibilitat d'interlocució directa i el desenvolupament d'un procediment de mediació, presencial o electrònic, entre les parts en conflicte.

Els càrrecs electes han d'impulsar la formació en principis d'integritat i orientació del Codi de Bon Govern per al conjunt d'empleats públics.

Mesures per a la millora de la democràcia participativa

El principi de proximitat en l'àmbit local configura a les entitats locals com a l'espai de govern i administració idoni per assolir la màxima participació ciutadana i instrumentar les vies i canals que facin possible la seva materialització a nivells òptims.

A l'efecte de conèixer amb precisió les necessitats i expectatives de la ciutadania, així com de garantir l'existència de vies d'interlocució s'adoptaran les mesures següents:

1. Es regularà una carta de drets i deures ciutadans com a instrument en el qual definir i facilitar el seu exercici.
2. Es promourà la utilització d'enquestes, fetes en els mateixos serveis, al web i xarxes socials o a peu de carrer, les bústies de queixes i suggeriments, els recursos administratius i altres canals de participació com ara les associacions veïnals, la Comissió Especial de Suggeriments i Reclamacions.
3. Es procurarà la millora dels procediments de codecisió i la transformació de les estructures burocràtiques desactualitzades per la consecució d'una governança real, com a govern obert, participatiu, transparent i equitatiu.
4. Es convocaran tots els grups d'interès i se'ls convidarà a expressar les seves opinions i suggeriments i, fins i tot, a col·laborar en la redacció de les normes locals, amb la possibilitat de pactar en el marc de la potestat material de decisió política.
5. S'implementaran els pressupostos participatius com a instrument de millora de la participació de la ciutadania en l'assignació dels recursos públics i en la definició d'objectius prioritaris de gestió.
6. S'atendran les necessitats socials en les diferents etapes de la vida i es procurarà la conciliació del temps de treball amb el que no ho és (oci, formació).

Així mateix es facilitarà l'exercici del dret a la iniciativa popular i es presentaran propostes d'acords o actuacions o projectes normatius en matèria de la competència local. Igualment, a través de les entitats ciutadanes reconegudes d'interès local, s'establiran les vies per sol·licitar a l'Administració local que es duguin a terme activitats d'interès públic i de competència local amb l'aportació de mitjans econòmics, béns, drets o treball personal.

L'atenció ciutadana s'estructurarà a través d'un doble mecanisme:

1. Es coordinarà una atenció generalista, integrada en un sol servei (servei d'atenció ciutadana) per aconseguir beneficis clars en homogeneïtzació de les dades, en accessibilitat dels ciutadans, en l'establiment de criteris uniformes, en la selecció i formació dels operadors, en l'adopció de decisions i en el reconeixement de les singularitats pròpies del funcionament del servei.
2. Atenció i informació especialitzada, subministrada des de les pròpies unitats que la generen. Atesa l'orientació al ciutadà, caldrà establir les bases tecnològiques, de gestió, tècniques i legals, incloses les econòmiques, per aconseguir que la seva relació amb l'administració sigui més accessible en temps i cost.

S'entén el dret d'accés a la informació com a part essencial del dret genèric de participació ciutadana en els assumptes públics.

Marc per la participació ciutadana 2.0

L'entorn canviant i la transformació de l'administració local exigeix l'establiment d'un marc per a la participació ciutadana amb un enfocament 2.0 basat en les mesures i les estratègies següents:

1. Contemplar l'ús de les tecnologies socials com a eina de millora de la participació ciutadana mitjançant la superació de les tradicionals barreres d'espai i temps creant espais digitals oberts a la participació sense restriccions, i desenvolupar comunitats virtuals que afavoreixin el bé comú.
2. Facilitar i promoure la iniciativa i la participació ciutadana tant individual com col·lectiva en la gestió local, sens perjudici de les facultats de decisió corresponents als òrgans locals corresponents.
3. Fer efectius els drets i deures de la ciutadania recollits en la legislació aplicable i la normativa local i vetllar pel seu compliment.
4. Aprovar la gestió local a les ciutadanes i els ciutadans per tal d'aconseguir una democràcia de proximitat real.
5. Dissenyar òrgans i mecanismes que garanteixin els drets de la ciutadania relatius a participació ciutadana.
6. Aconseguir la integració de tots els sectors socials en els mecanismes, espais i dispositius recollits en la corresponent normativa local.
7. Consolidar la participació ciutadana estratègica en la política local amb el desenvolupament d'una cultura participativa que imprimeix caràcter a tota l'activitat en tot el seu àmbit territorial.
8. Adaptar la normativa local a la nova realitat social, mitjançant la presència i participació de l'entitat local a les xarxes socials digitals més utilitzades per la ciutadania i mitjançant la creació de comunitats virtuals locals.
9. Servir de suport i complement a les estratègies i plans d'actuació locals en matèria de participació.

La participació ciutadana 2.0 s'articularà com una participació accessible, plural, representativa, activa i oberta, que facilitarà la igualtat d'oportunitats i integració de tots els

sectors de la població directa, i s'explorà el desenvolupament d'un procediment de mediació, presencial o electrònic, per a la resolució de conflictes.

A més de les xarxes i vies d'informació i comunicació institucionals, els càrrecs electes i directius públics locals tindran preferiblement presència a les xarxes socials per oferir una major transparència i un millor servei públic a la ciutadania.

Aprovació del Codi de Bon Govern

L'aprovació de CBG es durà a terme mitjançant l'adopció del corresponent acord d'adhesió pel Ple, per facilitar l'íntegra subscripció dels seus principis i valors per la totalitat dels membres de la Corporació, govern i oposició.

L'adequada execució del CBG exigirà l'assignació individualitzada d'aquesta responsabilitat en el marc de l'organització política i administrativa, per tal de garantir el compliment dels seus objectius.

Els òrgans i el personal responsables d'aquesta funció portaran a terme totes les actuacions que siguin necessàries per garantir l'adequada difusió i coneixement del CBG, amb especial incidència a garantir el seu coneixement per la ciutadania, la seva incorporació a l'ordenament jurídic local i la màxima difusió entre els agents socials, econòmics i culturals.

L'acord d'adhesió al CBG serà comunicat a la FEMP per al seu coneixement i, si escau, seguiment. Les entitats locals adherides al CBG promouran la seva incorporació a la Xarxa d'Entitats Locals per la Transparència i la Participació Ciutadana de la FEMP.

Avaluació i seguiment

L'adhesió al CBG requereix la determinació de les estratègies per al seu desenvolupament, avaluació i seguiment en l'àmbit de cada entitat local i encaixar aquestes actuacions en el marc legislatiu vigent i les peculiaritats de la respectiva entitat, amb una visió participativa i col·laboradora.

Amb aquesta finalitat, les entitats locals adherides al CBG elaboraran, amb la periodicitat que es determini, un informe d'avaluació sobre el seu compliment a través d'indicadors de mesura i valoració, que incorporarà, al seu torn, el resultat dels processos d'avaluació i seguiment dels instruments de planificació, les cartes de serveis i altres compromisos de qualitat existents en la respectiva entitat local. Es procedirà a la creació d'un observatori d'avaluació de la transparència, la qualitat i el bon govern, per tal de valorar l'aplicació del Codi i, proposar, actuacions d'implementació i millora, així com d'avaluació i seguiment, sens perjudici de l'assignació d'altres finalitats.